

# Uşaqların üzünü güldürən festival

## I Lənkəran Beynəlxalq Teatr Festivalı hər kəsi razı saldı

**B**ir ailə təsəvvür edin. Ailənin hər üzvü ölkənin müxtəlif bölgələrində yaşayır, orada çalışır, fəaliyyət göstərir. Düşdük-ləri ayrı-ayrı yerlərdə eyni məqsəd, eyni amal, eyni maraq üçün çalışırlar. Onları bir araya gətirən səbəb isə ailə başçısının övladlarını bir araya yığmaq istəyidir. Bu günlərdə biz də belə bir hadisənin şahidi olduq.

Belə ki, iyun ayının 1-də I Lənkəran Beynəlxalq Teatr Festivalı işinə başladı. Mədəniyyət Nazirliyi, Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyəti və Teatr Xadimləri İttifaqının birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən festival iyunun 5-nə qədər davam edəcək. Bölgə və paytaxt teatrları bu festival çərçivəsində bir araya gəldilər və ən yaxşı uşaq tamaşalarını göstərdilər. 10 sənət ocağı - Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı, Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrı, Dövlət Kukla Teatrı, Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatrı, Gəncə Dövlət Kukla Teatrı, Lənkəran Dövlət Dram Teatrı, Bakı Uşaq Teatrı, Qax Dövlət Kukla Teatrı, Şəki Dövlət Dram Teatrı, Salyan Dövlət Kukla Teatrı və müstəqil "Ol" Teatrı bu festival çərçivəsində bir araya gəldilər. Festivalda Böyük Britaniyanın "Two Destination Language" Teatrı, Gürcüstanın "Azadlıq" Teatrı, İranın "Muğan Hünər" və "Mika" teatrları, habelə



"Ünvan" Ərdəbil şəhər teatrının kollektivləri də iştirak etdirdilər. Biz də festivalın səyriçilərindən olduq. Özü də uşaq tamaşalarına uşaqların gözü ilə baxmaq, tamaşaları izləyən uşaqların keçirdikləri hissə və həyəcanları daha yaxından duymaq üçün festivala qızım Zəhra ilə qatıldım. Tamaşaları analiz etməkdə əsas köməkçim qızım olacaqdı. Elə də oldu.

Əvvəla, onu deyim ki, festivala ev sahibliyi edən Lənkəran Dövlət Dram Teatrının yaradıcı kollektivi gələn qonaqları yerləşdirib, onların rahatlığını təmin etmək üçün səfərbər olmuşdu. Festivalın ilk günü Lənkəran Teatrının "Tilsimlənmiş qız" əsərini izlədik. Tamaşanı gənc rejissor Tərlan Abdullayev hazırlamışdı. Belə mötəbər festivalda gənc rejissorun tamaşasının nümayiş olunması Lənkəran Teatrının gənclərə meydan açmasının, onlara böyük etimad göstərməsinin xəbərçisidir.

Tamaşadan sonra qonaqlar teatrın binasını gəzir, tanış olurlar, divarlarda asılan köhnə tamaşaların şəkillərinin tarixi ilə maraqlanırdılar. Teatrın ən maraqlı guşəsi isə kollektivin istirahəti üçün hazırlanan heyəti idi. Yapon əzgi-li, gilənar, feyxoa, alma ağaclarının kölgəsi altında, samovar çayı verilən bu heyətdə teatrın yaradıcı heyəti qonaqlara xidmət edir, festivala təşrif buyuran kollektivlərin üzvləri ilə maraqlı söhbətlər etdirdilər. Əslində, festivalın ən maraqlı, ən yaddaqalan hissəsi elə məhz bu ab-hava idi. Kənar-dan böyük, xoşbəxt bir ailə tablosu yaranırdı. Tüstüsü aləmə yayılan böyük samovar isə onların söhbətlərinə daha da şirinlik qatırdı. Tamaşadan çıxan qonaqlar bu heyətdə nanəli, limonlu samovar çayı içərək tamaşa barədə fikirlərini bölüşürdülər.

Əslən cənub bölgəsindən olan AMEA Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun "Teatr, kino və televiziya" şöbəsinin müdiri, teatrşünas Vidadi Qafarov tamaşaların nümayişindən sonra axşamlar bizləri Lənkəranın dəniz sahilinə, mayak, köhnə dəmiryolu kimi gəzməli-görməli yerlərinə aparırdı ki, bu da səfərimizin daha da maraqlı alınmasına səbəb oldu. V.Qafarov Lənkəranda o qədər sevgi ilə danışırdı ki, söhbət etdikcə, sanki uşaqlığı, gənclik illərini bizimlə birgə təkrar yaşayırdı. Ümumiyyətlə lənkəranlılar çox qonaqpərvər idilər, müsafirlərini

min tədbirlərin, bir növ, davamıdır.

Aparıcı sözü Teatr Xadimləri İttifaqının sədri, Akademik Milli Dram Teatrının bədii rəhbəri və direktoru, xalq artisti, professor Azər Paşa Nemətova verdi. Gəncliyində Lənkəran teatrında tamaşa hazırladığını bildiren rejissor bu teatrla bağlı xatirələrini bölüşdü. Festivalın məhz Lənkəranda keçirilməsini olduqca əlamətdar hadisə kimi dəyərləndirən natiq, festivalın işinə uğurlar



arzuladı.

Sonra Britaniya Şurasının direktor müavini Nigar Balimova təmsil etdiyi qurumun fəaliyyətindən bəhs etdi. Tamaşanı festivalın programına daxil etdiyinə görə, təşkilatçılara minnətdarlığını bildiren N.Balimova Britaniya kollektivinin təqdim etdiyi əsər haqqında qısa məlumat verdi və bildirdi ki, İngiltərə İncəsənət Şurasının və "The Point Eastleigh" teatrının dəstəyi ilə Kolçester İncəsənət Mərkəzinin işi kimi hazırlanan "Near Gone" tamaşası "Pulse Fringe Suitcase" (2013) və İnnovasiya, Təcrübə və Səhnələşdirməyə görə "Total Teatr" mükafatlarına (2014) layiq görüldü. Daha sonra Böyük Britaniyanın "Two Destination Language" Teatrı Şarlot Vinsentin əsəri əsasında hazırlanmış "Near Gone" tamaşası ilə çıxış etdi. Tamaşada rolları Katerina Radeva və Alister Louni ifa etdirdi.

Açığı, biz onların ifasında özümüzü "bu saat ingilislər bize bir master-klass göstərəcəklər" - fikrinə hazırlamışdıq. Amma... Təsəvvür edin ki, Katerina Radeva və onun həmkarı Alister Louni heç bir dekorasiyası, səhnə tərtibatı olmayan səhnəyə çıxır və başlayırlar başlarına gələn hadisəni danışmağa. Katerina 4 yaşlı bacısının necə komaya düşdüyünü və onun ölümlə çarpışdığını danışır. Bu anda onun keçirdiyi hissələr tamaşaçılara aydın olur. Bolqar və ingilis dillərində nəql olunan hadisə auditoriyaya emosional təsir göstərir və tamaşaçını zamanın sürətli ritmi qarşısında bir anlıq dayanmağa və həyat haqqında düşünməyə dəvət edir. Aktrisa səhnədə qucaq dolu qərənfillərlə emosional rəqs edir və rəqs zamanı yerə tökülən və parçalanan güllər ətrafa dağılır. Tamaşanın sonuna yaxınlaşanda isə, Alister Louni yerə səpələnən qərənfilləri topalayaraq Katerinaya təqdim edir. O isə bu güllərin



hər birini tamaşaçılara verərək bildirir ki, qərənfil ölüm rəmzidir, bu tamaşa ilə onlar bir daha ölürlər, ancaq siz onları evinizə aparıb suya qoymaqla can vermiş olacaqsınız.

Növbəti gün, iyunun 2-də Gəncə Dövlət Kukla Teatrının "Zıncırovlular pişik" tamaşasını izlədik. Əhməd Orucun eyniadlı

Zaman necə tez keçdisə, bir də gördük ki, festivalın üçüncü günüdür. Bu dəfə İran İslam Respublikasının "Mika" (Təbriz) və "Muğan-Hünər" (Parsabad) teatrlarının Əli Bərnunun eyniadlı əsəri əsasında qurulmuş "Qırmızı və Vız-vızı"sına baxdıq. İran teatrının göstərdiyi bol musiqi və rəngarəng dekorasiya ilə zəngin tamaşa arılardan bəhs edirdi. Kuklalarla nümayiş olunan tamaşa kifayət qədər maraqlı, kifayət qədər diqqətçəkən idi. Tamaşaya rəng qatan digər bir məqam isə Cənubi azərbaycanlılara məxsus şirin ləhcə idi. Bu, tamaşanı daha şirin və dadlı edirdi.

Akademik Milli Dram Teatrının "Nindza tısağalar və Kapitan Cekin macəraları" bir hissəli nağıl-tamaşası və Gənc Tamaşaçıları Teatrının səhnələşdirdiyi "Qoğalın sərgüzeştli" (müəllif: Pərvin Nurəliyeva) tamaşası ilə Lənkəran səfərimizi başa vurduq.

Hər tamaşanın sonunda Zəhranın fikirlərini soruşur, səsləndirdiyi fikirləri qeyd edirdim. Bu günün uşaqları səhnədə nəyi görmək istəyir, onları səhnədə daha çox nə maraqlandırır deyə, müşahidə aparmaq imkanı qazanmışdım. Bir sözlə, festivalın tamaşalarına müasir zamanda böyüyən Zəhranın gözü ilə baxdıq. Zəhra deyir ki, planşetdəki oyunlardansa, teatr tamaşaları daha maraqlıdır. Hər nə qədər tamaşaların bəzi məqamlarında onlara inanmasa da. Məsələn "Ol" Teatrının öz səhnəsində izlədiyi tamaşanı Lənkəran Teatrının səhnəsində qəbul etmədi. Zəhra günün sonunda mənimlə şərt kəsdi, bildirdi ki, onu mütəmadi olaraq belə tamaşalara aparsam, internetdən istifadə etməyəcək. Yetər ki, onu teatra apar. Bu səfər çərçivəsində Zəhra yaxşı dostlar qazandı. Lənkəran Dövlət Dram Teatrının direktoru Tofiq Heydərov uşaqlarla onların dilində danışır, tamaşa sonrası fikirlərini soruşur, necə bir tamaşaya baxmaq istediklərini xəbər alırdı. Bakı Uşaq Teatrının direktoru İntiqam Soltanın tamaşası isə Zəhranın ən çox sevdiyi tamaşalardan oldu. Zəhra deyir ki, İntiqam əminin uşaqları yaxşı nağıl danışır, elə İntiqam əminin özü kimi. Tamaşa salonunda uşaqların zövq aldığı hər hallarından məlum idi. Sözüün əsl mənasında, orada olduğumuz 4 gün ərzində Lənkəran tamaşaçıları əsl bayram yaşadılar. Bu bayramda ən çox qazananlar isə uşaqlar oldu.

Əmin olduq ki, uşaqlar tamaşa istəyir. Yetər ki, biz böyüklər onları teatrla görüşdürək...

**Xəyalə Rəis**

**Bu əlavə "İntellekt Araşdırmalar Mərkəzi" İctimai Birliyinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə yardımı ilə həyata keçirdiyi "Teatr mədəniyyətinin formalaşması istiqamətində TV və radio proqramlarının hazırlanması" layihəsi çərçivəsində çap olunur.**